

азақстандағы
түгедек
алалардың
ұқықтары

Тәуелсіз көмектен бөгде болу және өз өмірінің қожайыны болу – кез-келген мүмкіндігі шектеулі адамның басты мақсаты.

Елдегі мүгедектердің жалпы саны шамамен 626 мың адам, оның ішінде 65 мыңнан астамы балалар бар. Бүгін Қазақстан үкіметінің жарлығымен мүгедек адамдардың құқықтары мен өмір сүру сапасын жақсарту 2012-2018 ж арасында іске асырылуын жоспарлады.

Сәйкес Республикалық орталықтандырылған деректер базасында мүмкіндіктері шектеулі адамдар Астана қаласында 1 қаңтардағы жағдай бойынша 2014 ж 2866 мүгедек балалар тіркелді (410 бала 3 жасқа дейінгі, 859 бала 3 жастан 7 жасқа дейін, 1597 бала 7 жастан 18 жасқа дейін), оның ішінде жыныстық белгісі бойынша: ұлдар – 1600 (55,8%), қыз балалар – 1266 (44,2%). Денсаулық проблемалар бойынша: "тірек-қозғалыс аппаратының қызметі бұзылған – 1148 адам (40,0%), оның ішінде арбадағы мүгедектер – 283 адам(9,9%); есту қабілеті бұзылған - 190 адам (6,6%); көру қабілеті бұзылған – 94 адам (3,3%); психикалық аурулары бар – 546 адам (19,0 %)

Мүгедек баланың құқықтары

31-бап. Мүгедек баланың толымды өмірге құқықтары.

1. Мүгедек баланың қоғам өміріне белсене араласуына ықпал ететін өз қадір-қасиетін қамтамасыз ету жағдайындағы толымды өмірге дені сау балалармен бірдей құқығы бар.
2. Мүгедек бала өзінің дене бітіміне, ақыл-ес қабілетіне және тілегіне сай білім алуға, қызмет түрі мен кәсіпті таңдауға, шығармашылық және қоғамдық қызметтерге қатысуға құқылы.
3. Ақыл-есінің немесе дене бітімінің дамуында кемістігі бар балаларды қоса алғанда, мүгедек балалар мамандандырылған балалар ұйымдарында медицина-әлеуметтік көмек алуға құқылы.

32-бап. Мүгедек баланы жұмыспен қамту саласындағы мемлекеттік кепілдіктер

1. Мемлекеттік органдар жіне жергілікті өзін-өзі басқару органдары мүгедек баланың денсаулық жағдайын, қажеттері мен мүмкіндіктерін ескере отырып, оны оқыту, кәсіптік даярлау , лайықты жұмыс тауып беру және жұмысқа орналастыру үшін қажетті жағдайлар жасауға міндетті.

33-бап. Мүгедек балаларға мемлекеттік көмек

1. Мемлекет мүгедек балаларды қолдауға бағытталған медициналық, құқықтық, әлеуметтік-экономикалық шаралар кешінін жүзеге асырады.
2. Мүгедек балаларға көрсетілген мемлекеттік көмек Қазақстан Республикасының заңдарымен белгіленеді.
3. Мүгедек балаларды тәрбиелеуші және оларды күтіп-бағуды жүзеге асырушы ата-аналардың және басқа да заңды өкілдерінің мемлекеттік көмек алуға құқығы бар.

Проблема балалар мүгедектігінің елдегі бірі болып табылады ең өзекті. Құрылымында ауруларға әкелетін балалар мүгедектігінің басым психикалық бұзылулар және жүйке жүйесінің аурулары, даму кемістігі, ауруы, зат алмасудың бұзылуынан, сүйек-бұлшық ет жүйесі. Себептерінің арасында туындауына ықпал ететін мүгедектігі бар балалардың, әлі бөлінеді секілді экологиялық жағдайдың нашарлауы; өсуі балалар жарақатының; патология жүктілік және босанудың болмауы; қалыпты жағдай; салауатты өмір салтын деңгейі жоғары сырқаттанушылық ата-аналар, әсіресе аналар; қолайсыз еңбек жағдайлары әйелдер жеткіліксіз деңгейде материалдық-техникалық қамтамасыз ету медициналық мекемелер.